

ZAPAL ZNICZ PAMIĘCI

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zdjęcie ślubne Jadwigi Woźniakowskiej
i Aleksandra Kurowskiego, rozstrzelanego
przez Niemców w Koninie 22 września 1939 r.,
Fot. ze zbiorów rodzinnych

XVIII
edycja akcji
medialno-
-edukacyjnej
IPN

„Zapal znicz pamięci”

18.10.2026

Zapraszamy do udziału w akcji!

Zapal znicz pamięci w miejscach zbrodni dokonanych przez Niemców w ramach operacji „Tannenberg”, akcji „Inteligencja” oraz „politycznego oczyszczania gruntu” w pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej.

Uczcij pamięć przedstawicieli polskich warstw przywódczych, którzy zostali zamordowani na terenach II Rzeczypospolitej wcielonych w 1939 r. do III Rzeszy: w Wielkopolsce, regionie łódzkim, na Pomorzu Gdańskim, Kujawach i Górnym Śląsku.

*Wielkość pliku ze zdjęciami nie może przekraczać 10 MB w jednej wiadomości e-mail. Prosimy o wysyłanie maksymalnie pięciu zdjęć (ponumerowanych od 1 do 5) i opisanych według wzoru: nazwa miejsca/autor zdjęcia.

Więcej informacji o miejscach publicznych egzekucji i akcji „Zapal znicz pamięci” znajdziesz na stronach:

www.ipn.gov.pl

www.poznan.ipn.gov.pl

www.edukacja.ipn.gov.pl

Zrób zdjęcia dokumentujące akcję i prześlij je na adres zapalzniczpamieci@ipn.gov.pl

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

www.ipn.gov.pl

Krzyż na miejscu egzekucji dokonanych przez Niemców w Rudzkim Moście k. Tucholi. Fot. ze zbiorów IPN

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN **znicz**
18.10.2026 **pamięci**”

Szanowni Państwo,

po raz osiemnasty zachęcamy do zapalenia „znicza pamięci” Ofiarom niemieckich zbrodni dokonanych w 1939 r. w ramach operacji „Tannenberg”, akcji „Inteligencja” oraz „politycznego oczyszczania gruntu”. Każdego roku, w trzecią niedzielę października, przypominamy o tych, którzy jako pierwsi zostali poddani eksterminacji po agresji III Rzeszy na Polskę.

W tym roku motywem przewodnim akcji są „klisze zbrodni” – zachowane w archiwach zdjęcia dokumentujące niemieckie zbrodnie przeprowadzone w pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej. Są to fotografie wykonane podczas publicznych egzekucji (Konin, Kalisz), a także – co jest wyjątkową rzadkością – podczas tajnych rozstrzeliwań (Rudzki Most k. Tucholi). W zdecydowanej większości przypadków wykonali je sami Niemcy, którzy jak w przypadku egzekucji w Koninie, Lesznie i Kaliszu, pieczołowicie je uwieczniali. Znaczenie odnalezionych i wciąż odnajdywanych fotografii ukazujących te wydarzenia jest bezcenne. Dzięki nim zbrodnie i zamordowani w ich trakcie ludzie, po których ślad miał zagaść, zostali „zatrzymani” w czasie, a część sprawców może zostać zidentyfikowana.

Proponujemy, by 18 października 2026 r. zapalić znicze nie tylko w miejscach pochówku tych, którzy zostali uwiecznieni na zachowanych zdjęciach, lecz także na grobach tych, których twarze nie znamy. Zachęcamy do indywidualnych upamiętnień grobów znajdujących się w okolicy. Do włączenia się w akcję zapraszamy również muzea regionalne, władze samorządowe, przedstawiciele stowarzyszeń, mediów, nauczycieli wraz z uczniami* oraz drużyny harcerskie. Zachęcamy także do skorzystania z przygotowanych przez IPN materiałów dotyczących operacji „Tannenberg” i pobrania tematycznych infografik oraz wystawy ze stron:

* Do udziału w akcji w tygodniu poprzedzającym finał XVIII edycji oraz w tygodniu po głównych uroczystościach szczególnie zachęcamy szkoły. Placówki oświatowe, które udokumentują swój udział w akcji i na wskazany wcześniej adres mailowy prześlą zdjęcia oraz kartę zgłoszeniową (do pobrania ze strony ipn.gov.pl), otrzymają certyfikaty i pakiety edukacyjne IPN.

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN **zniszcz
pamięci**”
18.10.
2026

Publiczna egzekucja Aleksandra Kurowskiego i Mordechaja-Markusa Słodkiego, koniński rynek (obecnie: Pl. Wolności), 22 września 1939 r.
Fot. ze zbiorów IPN

**Konin,
22 września 1939 r.**

**Rozstrzelanie przez
Niemców Aleksandra
Kurowskiego
i Mordechaja-Markusa
Słodkiego**

3

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

www.ipn.gov.pl

Konin,
22 września 1939 r.

Rozstrzelanie przez Niemców Aleksandra Kurowskiego i Mordechaja-Markusa Słodkiego

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN
18.10.
2026”
Zapal
znicz
pamięci”

Publiczna egzekucja, której ofiarami byli restaurator Aleksander Kurowski (ur. 1892) i żydowski kupiec Mordechaj-Markus Słodki (ur. 1873), została przeprowadzona 22 września 1939 r. w Koninie. Jest to jedna z najlepiej udokumentowanych fotograficznie zbrodni dokonanych przez Wehrmacht na terenach okupowanej Wielkopolski w pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej. Do dziś zachowało się siedem zdjęć, na których zostały uwiecznione te dramatyczne wydarzenia. Znajdują się one w Instytucie Pamięci Narodowej. Sześć z nich jest również częścią zasobu Instytutu Zachodniego w Poznaniu.

Fotografie wykonał jeden z Niemców, który 22 września 1939 r. towarzyszył plutonowi egzekucyjnemu. Zdjęcia, kadr po kadrze, przedstawiają tragiczną sekwencję wydarzeń tego dnia: przygotowania do egzekucji na konińskim rynku (obecnie: Pl. Wolności), moment rozstrzelania pod Domem Jana Zemełki, a także pochylającego się nad zwłokami zamordowanego katolickiego księdza. Po egzekucji, według jednego z przekazów, fotografie zostały wywołane pod niemiecką strażą w miejscowym zakładzie fotograficznym Józefa Sypniewskiego. Mimo grożącego niebezpieczeństwa Sypniewskiemu udało się naświetlić po jednej sztuce każdego zdjęcia więcej. Tak wykonane kopie zostały przez niego ukryte i przetrwały zawieruchę wojenną. Po zakończeniu drugiej wojny światowej fotografie z tej egzekucji zostały znalezione również we Wrocławiu. Te dwa zbiory trafiły do rodziny Aleksandra Kurowskiego, Instytutu Zachodniego w Poznaniu i polskich śledczych. Obecnie są przedmiotem badań w IPN.

Jedną z ofiar tej egzekucji był Aleksander Kurowski – członek Polskiej Organizacji Wojskowej, radny miejski, działacz społeczny i restaurator. 21 września 1939 r. został aresztowany przez Niemców i jako zakładnik osadzony w miejscowym ratuszu. Dzień później został rozstrzelany wraz z Mordechajem-Markusem Słodkim w odwecie za rzekomy napad na niemieckiego żołnierza w Koninie. Wszystko wskazuje na to, że byli oni przypadkowymi ofiarami, a publiczna egzekucja z udziałem mieszkańców miała zastraszyć lokalne społeczeństwo. Kolejnej, tym razem tajnej, egzekucji Niemcy dokonali na cmentarzu żydowskim w Koninie 10 listopada tr. Zostało zamordowanych wówczas co najmniej 56 obywateli polskich. Egzekucje w Koninie i jego okolicach trwały do wiosny 1940 r.

Tekst: Tomasz Cieślak / IPN Poznań

Źródło: B. Rudawski, *Egzekucja w Koninie z 22 września 1939 r.*, https://www.iz.poznan.pl/archiwum/wp-content/uploads/2022/05/z-archiwum-iz_33.pdf, [dostęp: 7.09.2026].

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

www.ipn.gov.pl

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN **zniszcz**
18.10.2026 **pamięci**”

Publiczna egzekucja ks. Romana
Pawłowskiego przeprowadzona
przez niemiecką policję,
Pl. św. Józefa w Kaliszu,
18 października 1939 r.
Fot. ze zbiorów Muzeum Martyrologii
Wielkopolan – Fortu VII w Poznaniu

**Kalisz,
18 października 1939 r.**

**Przeprowadzona
przez Niemców publiczna
egzekucja ks. Romana
Pawłowskiego**

Kalisz,
18 października 1939 r.

Przeprowadzona przez Niemców publiczna egzekucja ks. Romana Pawłowskiego

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN
18.10.
2026

„Zapal znicz pamięci”

W zasobie IPN oraz w zbiorach Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fortu VII w Poznaniu zachowało się dziewięć fotografii przedstawiających rozstrzelanie przez Niemców polskiego kapłana – ks. kan. Romana Pawłowskiego (ur. 1878), proboszcza w Choczu. Są one niezwykle cennym źródłem dokumentującym zbrodnie dokonane w Polsce w okresie trwania operacji „Tannenberg” w 1939 r. przez niemieckie formacje policyjne. Zdjęcia te posłużyły do zidentyfikowania bezpośrednich sprawców tej egzekucji oraz okoliczności jej przeprowadzenia.

Ks. Pawłowski rozpoczął swoją pracę duszpasterską w Choczu w 1936 r. Od początku włączył się w lokalne życie społeczne oraz obronę języka polskiego w miejscowych szkołach – w Józefowie i Nowej Kaźmierce – wykorzystując przy tym swoje kontakty, m.in. z ówczesnym premierem II RP Felicjanem Sławojem Składkowskim. Stało się to zarzewiem konfliktu między kapłanem a licznie zamieszkującą ten teren ludnością niemiecką. Po wkroczeniu Wehrmachtu do Polski we wrześniu 1939 r. ks. Pawłowski został przez Niemców aresztowany i skazany na karę śmierci pod fałszywym zarzutem nielegalnego posiadania broni oraz amunicji. Prawdziwym powodem zatrzymania była zemsta lokalnych Niemców.

Wyrok śmierci przez rozstrzelanie został wykonany w godzinach porannych 18 października 1939 r. na Pl. św. Józefa w Kaliszu. Choć świadkami egzekucji byli miejscowa ludność oraz niemieccy żołnierze i policjanci, a samo wydarzenie zostało bogato udokumentowane fotograficznie, to bezpośredni sprawcy tej zbrodni przez wiele lat byli nieznani. W 2023 r. dzięki zachowanym fotografiom udało się ich jednak zidentyfikować. Rozstrzelania dokonali pochodzący w większości z Zagłębia Ruhry funkcjonariusze 61. Rezerwowego Batalionu Policji Ochronnej z Poznania. Dowódcą plutonu egzekucyjnego był por. Julius Wannemacher (zm. 2001).

Tekst: Tomasz Cieślak / IPN Poznań

Źródło: T. Cieślak, *Egzekucja 18 października 1939 r. w Kaliszu ks. Romana Pawłowskiego, proboszcza parafii w Choczu*, „Rocznik Pleszewski 2024”, Pleszew 2025.

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

www.ipn.gov.pl

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN **zniszcz**
18.10.2026 **pamięci**”

Ekshumacje ofiar zamordowanych przez Niemców w Lasach Piaśnickich jesienią 1939 r. Komisja ekshumacyjna obok trumien, Lasy Piaśnickie, 7–22 października 1946 r. Fot. ze zbiorów IPN

Zasypywanie trumien w zbiorowej mogile po przeprowadzonej ekshumacji. Lasy Piaśnickie, październik 1946 r. Fot. ze zbiorów Marka Gmerka

**Lasy Piaśnickie,
październik 1946 r.**

**Powojenne ekshumacje polskich ofiar
zbiorowych egzekucji przeprowadzonych
przez Niemców w Lasach Piaśnickich
jesienią 1939 r.**

7

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

www.ipn.gov.pl

**Lasy Piaśnickie,
październik 1946 r.**

Powojenne ekshumacje polskich ofiar zbiorowych egzekucji przeprowadzonych przez Niemców w Lasach Piaśnickich jesienią 1939 r.

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN
18.10.
2026
Znicz
pamięci”

Największymi masowymi egzekucjami przeprowadzonymi przez Niemców w ramach operacji „Tannenberg” i Zbrodni Pomorskiej są mordy dokonane jesienią 1939 r. w Lasach Piaśnickich k. Wejherowa. Za ich przeprowadzenie odpowiedzialni są członkowie miejscowego Selbstschutzu (Samoobrony Niemców) oraz funkcjonariusze Einsatzgruppen (Grup Operacyjnych Sipo i SD). Do dziś nie udało się ustalić wszystkich okoliczności tych mordów ani pełnej listy nazwisk ofiar (w dużej części przedstawicieli lokalnych polskich elit społeczno-intelektualnych). Niektóre szacunki mówią nawet o 14 tys. zabitych. Pełnych danych liczbowych nie udało się ustalić z kilku powodów. Najważniejszymi z nich były tajny charakter egzekucji oraz zatarcie przez Niemców śladów zbrodni poprzez rozkopanie masowych mogił i spalanie wydobytych z nich ciał w 1944 r. w ramach akcji „1005”. Nie zachowały się również fotografie z tych egzekucji. Dzięki śledztwu prokuratorów IPN okazało się, że zdjęcia, które przez lata uważano za dokumentację fotograficzną zbrodni popełnionych w Piaśnicy, tak naprawdę zostały wykonane w Rudzkim Moście k. Tucholi.

Podczas prac ekshumacyjnych przeprowadzonych w październiku 1946 r. w Lasach Piaśnickich natrafiono na dwie masowe mogiły, w których odkryto szczątki 305 zamordowanych. Udało się zidentyfikować zaledwie 55 spośród odnalezionych ofiar. Dzięki pracy pionu śledczego IPN w Gdańsku udało się natomiast dotrzeć do nieznanych wcześniej fotografii dokumentujących tę ekshumację, które wykonał 17-letni mieszkaniec Wejherowa, jako jedyny upoważniony do ich sporządzania. W ostatnim czasie dzięki pracownikom IPN w Poznaniu udało się zidentyfikować kolejne fotografie z tej ekshumacji. Zdjęcia zostały odnalezione przez Marka Gmerka w Plewiskach k. Poznania.

Tekst: Tomasz Cieślak / IPN Poznań

www.ipn.gov.pl

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN **zniszcz**
18.10.2026 **pamięci**”

Tajna egzekucja przeprowadzona przez niemiecki Selbstschutz i SS w Rudzkim Moście k. Tucholi. Fot. ze zbiorów IPN

Tajna egzekucja ks. Piotra Sosnowskiego i NN przeprowadzona przez Niemców w Rudzkim Moście k. Tucholi. Fot. ze zbiorów IPN

**Rudzki Most k. Tucholi,
jesień 1939 r.**

**Masowa egzekucja
ok. 335 Polaków
dokonana
w ramach Zbrodni
Pomorskiej**

9

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

www.ipn.gov.pl

**ZAPAL
ZNISZCZ
PAMIĘCI**

**Rudzki Most k. Tucholi,
jesień 1939 r.**

Masowa egzekucja ok. 335 Polaków dokonana w ramach Zbrodni Pomorskiej

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN
18.10.
2026 **znicz
pamięci”**

Zbrodnia przeprowadzona przez niemiecki Selbstschutz pod nadzorem funkcjonariuszy SS jesienią 1939 r. na uroczysku Rudzki Most k. Tucholi jest jedną z największych i najlepiej udokumentowanych fotograficznie egzekucji dokonanych w ramach Zbrodni Pomorskiej. W zasobie Instytutu Pamięci Narodowej zachowało się kilkanaście przejmujących fotografii, będących niezbitym dowodem niemieckiego okrucieństwa wobec lokalnych, polskich elit.

Pretekstem do wykonania sześciu masowych egzekucji, których ofiarą padło ok. 335 Polaków, w większości przedstawicieli miejscowej inteligencji, nauczycieli, działaczy społecznych, kupców i rzemieślników, było fałszywe oskarżenie o podpalenie zabudowań gospodarczych miejscowego Niemca Hugona Fritza z Piastoszyna. Pożar zabudowań i śmierć Niemca, który pod wpływem alkoholu sam zaproszył ogień, stała się – mimo zidentyfikowania sprawcy przez niemiecki wojskowy sąd doraźny (Standgericht der Wehrmacht) – pretekstem do rozpoczęcia fali okrutnych zbrodni Selbstschutzu i SS przeciwko obywatelom polskim w Tucholi i okolicach.

Zachowane fotografie zostały wykonane przez samych oprawców. Zdjęcia przedstawiają przygotowania do egzekucji, kopanie dołu śmierci przez zatrzymanych Polaków, przesłuchiwanie ofiar, moment egzekucji, a także stosy ciał zamordowanych. Te fotografie są tym cenniejsze, że w większości przypadków Niemcy nie dokumentowali tajnych masowych zbrodni popełnianych w kompleksach leśnych.

Po zakończeniu drugiej wojny światowej, w listopadzie 1946 r., w miejscu zbrodni ekshumowano szczątki 236 zamordowanych, z których zidentyfikowano co drugą osobę. Jedną z nich był ks. Piotr Sosnowski, rozpoznany po odnalezionym podczas ekshumacji przestrzelonym medaliku.

Tekst: Tomasz Cieślak / IPN Poznań

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

www.ipn.gov.pl

Katowice,
4 września 1939 r.

Egzekucje mieszkańców Górnego Śląska podczas Krwawego Poniedziałku

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN Znicz
18.10.2026 pamięci”

Aresztowani przez Niemców Polacy, prowadzeni ul. 3 Maja krótko przed egzekucją. Na pierwszym planie Edmund Baranowski, za nim Władysław Pierończyk, następnie Leon Łukaszewski oraz Aleksander Rzeszółtko. Katowice, 4 września 1939 r. Fot. ze zbiorów IPN

Aresztowani przez Niemców Polacy, prowadzeni ul. 3 Maja krótko przed egzekucją. Na czele Nikodem Renc, za nim kolejno: Edmund Baranowski, Władysław Pierończyk oraz Leon Łukaszewski. Katowice, 4 września 1939 r. Fot. ze zbiorów IPN

Aresztowani przez Niemców Polacy, prowadzeni ul. 3 Maja krótko przed egzekucją. Zdjęcie wykonano z okna jednej z kamienic przy ulicy Warszawskiej. Katowice, 4 września 1939 r. Fot. ze zbiorów Muzeum Historii Katowic

Katowice,
4 września 1939 r.

Egzekucje mieszkańców Górnego Śląska podczas Krwawego Poniedziałku

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN
18.10.
2026 **znicz
pamięci”**

Niemieckie wojska oraz bojówki paramilitarnej organizacji Freikorps wkroczyły do Katowic 4 września 1939 r. (tzw. Krwawy Poniedziałek) i od razu przeprowadziły szereg egzekucji na polskich obrońcach miasta, Powstańcach Śląskich i mieszkańcach Górnego Śląska. W archiwum IPN znajdują się nieliczne fotografie, które dokumentują przebieg tych wydarzeń. W ostatnim czasie, dzięki prof. Grzegorzowi Łaszczycy z Uniwersytetu Śląskiego, udało się odnaleźć dwa kolejne zdjęcia z tego tragicznego dnia. Przedstawiają one prowadzonych na śmierć Polaków i są kolejnym dowodem niemieckich zbrodni.

Wśród osób, które znajdują się na fotografiach przechowywanych w zasobie IPN, jest m.in. Edmund Baranowski (ur. 1886 w Lwówku w Wielkopolsce) – Powstańiec Wielkopolski i farmaceuta. W 1920 r. nabył on w Grudziądzu fabrykę przetworów chemicznych, którą przekształcił w Laboratorium Chemiczno-Farmaceutyczne, gdzie produkował leki i preparaty dentystyczne. W latach 1926–1928 był radnym w Grudziądzu, a w 1928 r. został wybrany do Sejmu II RP jako poseł II kadencji, gdzie pracował w Komisji Zdrowia. W tym samym czasie przeniósł się na Górny Śląsk do Wielkich Hajduk (obecnie: dzielnica Chorzowa), gdzie otworzył Aptekę Mariańską przy obecnej ul. Stefana Batorego 11. Pełnił wiele funkcji społecznych, m.in. był wiceprezesem Ogólnego Związku Aptekarzy Województwa Śląskiego, prezesem Związku Obrony Kresów Zachodnich, członkiem zarządu Klubu Sportowego „Ruch”.

Pod koniec sierpnia i w pierwszych dniach września 1939 r. jako podporucznik rezerwy 75. Pułku Piechoty dowodził Strażą Obywatelską. Po zajęciu Chorzowa Niemcy aresztowali go w jego mieszkaniu, a następnie przetransportowali do Katowic, gdzie został rozstrzelany podczas egzekucji na ówczesnej ul. Zamkowej.

Tekst: Renata Skoczek / IPN Katowice

www.ipn.gov.pl

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

Akcja medialno-edukacyjna
„Zapal znicz pamięci”
to wspólny projekt pięciu
Oddziałowych Biur Edukacji
Narodowej IPN. Celem akcji
jest upamiętnienie polskich
obywateli II RP, zamordowanych
przez Niemców w pierwszych
miesiącach drugiej wojny
światowej.

XVIII
edycja akcji „Zapal
medialno-
-edukacyjnej IPN znicz
pamięci”
18.10.
2026

Ekshumacje ofiar
zamordowanych przez
Niemców w 1939 r.
w Lasach Piaśnickich.
Fot. ze zbiorów IPN

KOORDYNATOR PONADREGIONALNY:
Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej
IPN w Poznaniu

Marta Szczesiak-Ślusarek
marta.szczesiak-slusarek@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 57

KOORDYNATORZY REGIONALNI:

IPN Poznań

Tomasz Cieślak
tomasz.cieslak@ipn.gov.pl
tel. 61 835 69 53

IPN Gdańsk

Izabela Brzezińska
izabela.brzezinska@ipn.gov.pl
tel. 58 669 05 36

IPN Bydgoszcz

Marcin Habel
marcin.habel@ipn.gov.pl
tel. 52 586 26 73

IPN Katowice

Renata Skoczek
renata.skoczek@ipn.gov.pl
tel. 32 207 07 10

IPN Łódź

Katarzyna Helik
katarzyna.helik@ipn.gov.pl
tel. 42 201 46 65

Redakcja folderu: Marta Szczesiak-Ślusarek, Tomasz Cieślak,
Hanna Kwaśny / IPN Poznań,
Korekta: Hanna Kwaśny / IPN Poznań,
Opracowanie graficzne: Marcin Kucewicz

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

www.ipn.gov.pl

**ZAPAL
ZNICZ
PAMIĘCI**

Tablica umieszczona na krzyżu stojącym
w miejscu egzekucji dokonanych przez
Niemców w Rudzkim Moście k. Tucholi.
Fot. ze zbiorów IPN

Czuwaj!
Tutaj na miejscu przesiąkniętym
krwią cichych bohaterów Polaków
złożyła 6 Drużyna Harcerzy
im. Stanisława Żółkiewskiego przy
Państwowym Liceum Pedagogicznym
w Tucholi uroczyste przyrzeczenie
harcerskie dnia 5.10.1948r. o godz. 7³⁰

Cześć tym, którzy zginęli
za wielką i świętą sprawę
Przechodniu, powiedz Polsce
tu leżą jej Syny!

ZAGŁA ZNIECZ PAMIĘCI

Organizator

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Patronat Honorowy

Partnerzy medialni

www.ipn.gov.pl